

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Udvalgte digte

Citation: Ewald, Johannes: "Udvalgte digte", i Ewald, Johannes: *Udvalgte digte*, udg. af Esther Kielberg ; Kim Ravn , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 236. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald02dkval-shoot-idm140323881521232/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte digte

Haab og Erindring

Trykt efter SS bd. 2, s. 197-201, hvis tekstgrundlag er *Bibliothek for nyttige Skrifter* (1772), nr. 52, sp. 409ff.

- 42 *Tidens Fader*: Gud. – *fojflyder*: forsvinder.
- 43 *fundet*: følt. – *beholder*: her: husker, bevarer i erindringen. – *Gran*: (støv)korn. – *Air*: allerede. – *drøiske Skialde(s)*: inspirerede skjalde, digtere. – *Skabningen*: det skabte, universet. – *Nedelted i dit Leer*: jf. Visd. 15,7, Rom. 9,21. – *Afåder*: Gud.
- 44 *tiløbye Støv*: tildele mennesket. – *Vélgjørende Gædinder*: haabet og erindringen. – *frygter for at græde*: måske i betydningen: frygter at (komme til at) begræde (tabet). – *Myrthekransse*: sædvanligvis bryllupssymbol, symbol på uskyld og kærlighed; også glædessymbol. – *hvad tøver I?*: hvorfor tøver I? – *Hymne(t)*: højstemt især religiøs lovsang, lovprisning. – *ZADOKS sorte Børn*: saddukæerne, en jødisk sekt på (og før) Krisi tid, som har navn efter præsten Zadok eller Sadok. Saddukæerne afviste troen på opstandelsen, på en u dødelig sjæl og på en belønning efter dette liv, jf. Mark. 12,18, Ap.G. 23,8; at saddukæerne kaldes *sorte*, kunne altså hentyde til, at deres lære er pessimistisk og/eller syndig. – *NERONER*: tyranner, egl. flertal af Nero, navnet på Roms despotiske kejser fra 54-68. – *HERAKLIT*: se n.t.s. 31. – *Den alforherlige*: her vel om håbet. – *Skabere*: skaber. – *Daplaus Krands*: laurbærkrans, se n.t.s. 67. – *Epheu* el. vedbend: attribut for vinguden, i gr. mytologi Dionysos, i rom. Bacchus. – *Palmer*: symbol på sejr, storhed, ære. – *min Gudinder*: dvs. håbets. – *underlige*: vidunderlige, underfulde.
- 45 *raader for*: styrer. – *Bautasteen*: mindsten i oldtidens Norden; på Ewalds tid opfattet som gravsten. – *Hekatonbe(r)*: gr., egl. ofring af 100 dyr, stor offerfest. – *Din sologna (...)* *Evlige*: *Glands* er subjekt, *Tinding* objekt. – *og du*: også du. – *Og vil jeg*: og jeg vil eller: jeg vil også. – *Trophæ(er)*: sejrstegn. – *Vnaae*: krog, beskedens bolig. – *for ved den*: foran den, forrest. – *dorisk*: ældste og enkleste gr. bygningsstil. – *Støtte*: søjle. – *Elysaiske*: salig, himmelsk; Elysium er i gr. mytologi de saliges opholdssted i dødsriget (modsvæning til Tartaros). – *Lethe*: i gr. mytologi den flod i underverdenen, hvorf de døde drak for at glemme det forbigangne. – *giftig Slummer*: nok om den bedøvelse, den døde opnår ved at drikke af Lethe.
- 46 *Giærne(smilende)*: her nok: ofte. – *huusholdnisk*: sparsommeligt. – *Harpax*: se n.t.s. 16. – *smaaelig*: nøjagtigt, omhyggeligt. – *Bande(r)s*: digter, sanget; egl. digter i keltisk og germansk oldtid. – *Dydeus*

Datter: en ædel pige. – *Klang / Af Bachs Våben*: bøgerklang. – *Rab-
nær(s)*: Gottlieb Wilhelm Rabener (1714-71), ty. satiriker, brugt af
Ewald som forbillede i prosasatiren *Philets Forslag om Febersvendene*
(1771) og komedien *Febersvendene* (1773), jf. Vilh. Andersen (*Illu-
streret dansk Litteraturhistorie* bd. 2, s. 436). – *Klopstock(s)*: Friederich
Gottlieb Klopstock (1724-1803), ty. digter, bosat i Danmark 1751-
70, fik stor betydning for Ewald. K.s digtning betød ved sin beto-
ning af følelser og deres udtryk et brud med rationalismen. Hans
digte og oder (se n.t.s. 54) besynger venskab, kærlighed, Gud, natur
og fædreland. Hovedværk: det episke digt *Der Messias* (1748-73).
Se også efterskrift s. 192 og 195. – *afmaalt Lyd*: artikuleret tale. –
Hvad Fane: hvilken farve. – *betyder*: betegner. – *Schlepppegrel*: F. C.
von Schlepppegrel (1742-1819), da. officer. Det fremgår af fers-
strykket, at »Haab og Erindrings« er skrevet til F. C. S. i dennes
stambog (dvs. bog, hvori venner skriver deres navn og evt. en sen-
tens, et vers el. lign. til erindring). F. C. S. hørte til den kreds af un-
ge officerer, Ewald var ven med.

- 47 *udvikle*: fremstille, udtrykke. – *Kanone*: se orddlisten s. 223. *Canone*.
– *fortolke*: forklare. – *Selv ey*: end ikke. – *Tvil*: tvivl.

Til Herr Berling og Jfr. Godiche paa Deres Bryllups-Dag
den 9 October 1772

Trykt efter SS bd. 2, s. 202-203, hvis tekstgrundlag er originaltrykket
1772.

- 47 *Herr Berling*: bogtrykker og brygger G. C. Berling (1737-78), søn af
E. H. Berling, der grundlagde *Kiøbenhavnke Danske Post-Tidender*
(1749ff), senere kaldt *Berlingske Tidende*. – *Jfr. Godiche*: Godiche var
navnet på en berømt bogtrykkerlæggt, jf. n.t.s. 111, *Madam Godike*.
Originaltrykket oplyser, at digtet er trykt »hos A. H. Godiches
Efterleverske«. *Jfr. jomfru*: se n.t.s. 7. – *Bug Zenbla*: højt mod nord.
Novaja Semlja er en russ. polaro ved det daværende da. monarkis
nordgrænse. Der alluderes måske til Saxo (d. ca. 1220) som i sin
fortale til *Gesta Danorum* siger, at der nord for Norge findes »et
land, hvis navn og omfang ingen véd rede på; her oppe bor der in-
gen mennesker, men der er fuldt op af sælsomme utyskers«. – *Allt*:
allerede.
- 48 *Fra Solens Bredder*: *Lech* har: »Fra Polens Bredder« og citerer Chr.
Thaarup: »Maaskee bor der læses Fra Solens Brede d. e. Bredegrad,